

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันวิชาพลศึกษาเป็นที่ยอมรับกันว่า มีความสำคัญในชีวิตประจำวันของคนทั่วไป ทุกเพศ ทุกวัย และทุกอาชีพ เพราะจะทำให้ร่างกายมีสุขภาพแข็งแรง และมีจิตใจที่สมบูรณ์ วิชาพลศึกษาเป็นวิชาที่ใช้กิจกรรมการออกกำลังกายหรือการเล่นกีฬาเป็นสื่อกลางของการเรียน ฉะนั้น กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนจะออกมาในรูปของกีฬาประเภทต่าง ๆ และกิจกรรมนันทนาการซึ่งสามารถก่อให้เกิดคุณค่าของการดำเนินชีวิตเช่นเดียวกับวิชาอื่น ๆ ดังที่ วรศักดิ์ เพียรชอบ (2512 : 10) ได้กล่าวว่า การพลศึกษาเป็นการศึกษาแขนงหนึ่ง ซึ่งมีวัตถุประสงค์และความมุ่งหมายเช่นเดียวกับการศึกษาอย่างอื่น ๆ คือ เป็นวิชาที่จะส่งเสริมให้นักเรียนได้มีพัฒนาการทั้งทางค่านิยม อารมณ์และสังคม จะแตกต่างจากวิชาอื่น ๆ ก็ตรงวิธีการและสื่อที่จะนำมาใช้ คือ พลศึกษาใช้กิจกรรมการออกกำลังกาย หรือการเล่นกีฬาเป็นสื่อกลางของการเรียน โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมพลศึกษาต่าง ๆ

ความสำคัญของวิชาพลศึกษานี้ จะเห็นได้จากแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปี พ.ศ. 2520 ข้อที่ 51 ได้บัญญัติไว้ว่า "รัฐพึงจัดการศึกษาทุกระดับการศึกษา และพึงจัดชั้นแก่ประชาชนทั่วไปเพื่อ เสริมสร้างและให้เกิดความสำนึกในคุณค่าของการกีฬา สุขภาพอนามัย และกิจกรรมการพักผ่อน" (กระทรวงศึกษาธิการ 2520 : 17) และในปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดหลักสูตรวิชาพลศึกษาเป็นวิชาบังคับทุกระดับชั้น ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาจนถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่าวิชาพลศึกษามีความสำคัญมาก แต่สิ่งที่จะทำให้วิชาพลศึกษาในโรงเรียนประสบความสำเร็จตามจุดหมายใต้นั้น ครูควรจะสามารถจัดโปรแกรมต่าง ๆ ดังต่อไปนี้เพื่อให้นักเรียนมีส่วนร่วมโดยทั่วถึงกัน

1. โปรแกรมการสอนพลศึกษาในชั้นเรียน เพื่อดำเนินการสอนวิชาพลศึกษาในชั่วโมงเรียนตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ เพื่อให้นักเรียนทุกคนได้มีความรู้ ความเข้าใจ และเห็นความสำคัญของการออกกำลังกาย ให้มีทักษะพื้นฐานในการเล่นกีฬาประเภทต่าง ๆ มี

ทัศนคติที่คัดค้านการกีฬาและการออกกำลังกาย เข้าใจและรู้จักปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของการเล่นกีฬา และมีน้ำใจเป็นนักกีฬา รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ตลอดจนรู้จักรักษาสุขภาพอนามัยให้สมบูรณ์ และเหมาะสมกับการเล่นกีฬาประเภทต่าง ๆ

2. โปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน ซึ่งจัดให้มีการแข่งขันกัน ในระหว่างพวกเดียวกัน ภายในโรงเรียนเดียวกัน อาจจะเป็นการแข่งขันระหว่างชั้น ระหว่างห้อง ระหว่างตึก ระหว่างสี่ หรืออื่น ๆ ที่นักเรียนสามารถรวมกันเป็นกลุ่มกันเดียวกัน อาจจะมีจัดการแข่งขันในตอนเย็นหลังจากโรงเรียนเลิก หรืออาจจะจัดแข่งขันในเวลาพักกลางวัน หรือในวันเสาร์-อาทิตย์ หรือวันหยุดราชการ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ นโยบายของโรงเรียนและประเภทกีฬาที่จัดแข่งขัน การแข่งขันกีฬาเพื่อให้นักเรียนมีโอกาสเลือกการแข่งขันตามถนัด และความสนใจของงานให้มากที่สุด เปิดโอกาสให้ทุกคนได้นำความรู้ ความเข้าใจในกฎกติกา และทักษะของกีฬาต่าง ๆ ที่ได้เรียนมาใช้

3. โปรแกรมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน คือ การจัดให้นักเรียนที่มีความพร้อม และมีความสามารถเป็นพิเศษในกีฬาอย่างใดอย่างหนึ่งได้แข่งขันกับนักเรียนของอีกโรงเรียนหนึ่ง หรือหลายโรงเรียน ซึ่งมีความสามารถเท่าเทียมกัน ภายใต้การจัดและดำเนินการแข่งขันที่ถูกต้องตามหลักและวิธีการ

4. โปรแกรมการจัดผลศึกษาพิเศษ คือ การจัดโปรแกรมผลศึกษาในโรงเรียนเพื่อให้นักเรียนที่มีความสามารถหรือสภาพของร่างกายที่แตกต่างจากคนอื่น ๆ ได้รับประโยชน์จากการผลศึกษาของโรงเรียนให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยการจัดหรือคัดแปลงกิจกรรม สถานที่ให้เหมาะสมกับสภาพและควรจัดขึ้นให้ทั่วถึงกันโดยสม่ำเสมอ

5. โปรแกรมการจัดกิจกรรมนันทนาการ คือ การจัดกิจกรรมในรูปแบบอื่น ๆ เพื่อสนองความต้องการหรือความสนใจของนักเรียน หรือเพื่อชดเชยให้แก่เด็กที่มีความต้องการทั้งในด้านการออกกำลังกายและต้องการหาความสนุกสนานรื่นเริง หลังจากเวลาเรียนตามปกติ ในโรงเรียนจึงขาดโปรแกรมนี้ไม่ได้เลย เพราะตามธรรมชาติของนักเรียนแล้วมีความต้องการในการเคลื่อนไหว การตอบสนองความต้องการและความสนใจ และที่สำคัญที่สุด คือ ต้องการพื้นฐานของความสนุกสนานรื่นเริง รู้จักหาความบันเทิง เพื่อให้มีสุขภาพจิตที่ดีต่อไป แต่การจัดนั้นต้องขึ้นอยู่กับนโยบายของการบริหารของโรงเรียน

ปรัชญาของโรงเรียน ความรู้ความสามารถของครูพลศึกษา คณะอาจารย์ในโรงเรียน และนักเรียน เป็นส่วนสำคัญที่ประกอบกันขึ้นทั้งหมด

การจัดการพลศึกษาเพื่อให้นักเรียนได้บรรลุผลตามเป้าหมายนั้น ครูพลศึกษาจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในหลักการและปรัชญาของการพลศึกษาเป็นอย่างดี สามารถจัดโปรแกรมพลศึกษาโดยให้นักเรียนได้รับประโยชน์จากการพลศึกษาให้มากที่สุด ตามความสามารถ ความสนใจ และความต้องการของแต่ละคนได้อย่างทั่วถึงกัน นอกจากนี้ สภาพสนาม อุปกรณ์ เครื่องอำนวยความสะดวก ตลอดจนการจัดดำเนินการบริหารทางพลศึกษาก็เป็นส่วนสำคัญ ฉะนั้น สถานภาพของโปรแกรมพลศึกษาจึงเป็นสิ่งที่จะทำให้เห็นว่าการจัดดำเนินโปรแกรมพลศึกษาประสบความสำเร็จเพียงใด โรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาเป็นโรงเรียนที่มีการจัดโปรแกรมพลศึกษาภายในโรงเรียน และยังมีใครมีผู้ใดทำการวิจัยโดยตรงมาก่อน ผู้วิจัยเห็นสมควรที่จะทำการวิจัย สถานภาพของโปรแกรมพลศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อนำผลการวิจัยมาปรับปรุงสถานภาพของโปรแกรมพลศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้ดีขึ้นในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินสถานภาพของโปรแกรมพลศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อเปรียบเทียบสถานภาพของโปรแกรมพลศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระหว่างโรงเรียนระดับจังหวัด และโรงเรียนระดับอำเภอ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะสถานภาพของโปรแกรมผลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้คือ ด้านบริหาร และการดำเนินการทางผลศึกษา ด้านสนาม อุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวก การจัดการสอนผลศึกษาในชั้นเรียน และการจัดผลศึกษาพิเศษ การจัดการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน การจัดการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน และการจัดกิจกรรมผลศึกษาเพื่อนันทนาการ

ข้อตกลงเบื้องต้น

ผู้วิจัยถือว่าแบบประเมินสถานภาพของโปรแกรมผลศึกษาที่สร้างขึ้นนี้ครอบคลุมเนื้อหาสามารถใช้ประเมินสถานภาพของโปรแกรมผลศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้

สมมติฐานของการวิจัย

โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา มีสถานภาพของโปรแกรมผลศึกษาในระดับต่าง ๆ ที่สามารถประเมินได้

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

สถานภาพ หมายถึง สภาพการที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

โปรแกรมผลศึกษา หมายถึง โครงการต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในโรงเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วย โครงการสอนผลศึกษาในชั้นเรียน โครงการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน โครงการแข่งขันกีฬาภายนอกโรงเรียน โครงการจัดกิจกรรมผลศึกษาเพื่อนันทนาการ โครงการจัดผลศึกษาพิเศษ และปัจจัยที่จะทำให้การจัดโปรแกรมผลศึกษาได้ผลดี คือ การบริหารและการดำเนินการทางผลศึกษา การจัดสนาม อุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวก

โรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
 ที่ทำการสอนทั้งมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษา
 ธิการ พุทธศักราช 2521 และ 2524

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หมายถึง จังหวัดต่าง ๆ รวม 7 จังหวัด ได้แก่ ปราจีนบุรี
 นครนายก ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด ซึ่งอยู่ภายในเขตการศึกษา
 ที่ 12

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบสถานภาพของโปรแกรมพลศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด
 กรมสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. ทำให้สามารถนำผลการประเมินสถานภาพนี้มาใช้เป็นแนวทางในการ
 ปรับปรุงโปรแกรมพลศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วไป ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
 ให้ดีขึ้นในโอกาส
 ต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย